

Право та державне управління

Збірник наукових праць

Головний редактор:

О. В. Мащенко, доктор юридичних наук,
доктор економічних наук, професор

Редакційна колегія:

М. М. Бліхар, доктор юридичних наук, доцент

О. П. Гетманець, доктор юридичних наук, професор

В. В. Заблоцький, доктор наук з державного управління,
професор

І. Я. Зима, кандидат медичних наук, доктор наук
з державного управління, доцент

О. В. Кітченко, доктор наук з державного управління,
доцент

П. С. Покатаєв, доктор юридичних наук,
доктор наук з державного управління, професор

О. М. Руденко, доктор наук з державного управління,
доцент

П. В. Хряпінський, доктор юридичних наук, професор

В. В. Шаблистий, доктор юридичних наук, доцент

М. Л. Шелухін, доктор юридичних наук, професор

Влад Вернигора, L.L.M., BA (Hons), MA, DSocSc (Естонія)

виходить 4 рази на рік

Збірник наукових праць
включено до Переліку наукових фахових видань
України (категорія «Б») з публічного управління
та юридичних наук (спеціальності: D8. Право,
D4. Публічне управління та адміністрування,
D9. Міжнародне право) відповідно до Наказу
МОН України від 17.03.2020 № 409

Журнал включено до міжнародної
наукометричної бази Index Copernicus
International (Республіка Польща)

Засновники:

Класичний приватний університет
Запорізька торгово-промислова палата
Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:
Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№ 1543 від 09.05.2024 року.
Ідентифікатор медіа: R30-04415.
Суб'єкт у сфері друкованих медіа –
Класичний приватний університет
(вул. Університетська, буд. 70-Б, м. Запоріжжя, 69002,
kpuinform@gmail.com, тел. +38 (061) 228-07-78).

**Видавництво та друк – Видавничий дім
«Гельветика»**

65101, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефони +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.

Журнал ухвалено до друку вченою радою
Класичного приватного університету
26 лютого 2025 р., протокол № 6

Усі права захищені. Повний або частковий передрук
і переклади дозволено лише за згодою автора і редакції.

При передрукуванні обов'язкове посилання на видання:
Право та державне управління : збірник наукових праць /
[за ред. О. В. Покатаєвої]. – Запоріжжя : КПУ, 2025. –
№ 1. – 568 с.

Редакція не завжди поділяє думку автора
і не відповідає за фактичні помилки, яких він припустився.
Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за
допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com
від польської компанії Plagiat.pl.

Мови видання: українська, англійська, польська, німецька,
французька, болгарська, румунська.

Редагування: А. О. Бессараб
Технічне редагування та комп'ютерна верстка: С. Ю. Калабухова
Дизайн обкладинки: Я. В. Зоська

Адреса редакції:
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70Б.
Телефони/факс: (0612) 220–58–42, 63–99–73.

Здано до набору 10.02.2025.
Підписано до друку 28.02.2025.
Формат 60×84/8. Ризографія. Тираж 300 пр.
Замовлення № 0625/437.

ЗМІСТ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРАВО	
<i>А. В. Градецький, Н. М. Градецька, В. В. Ярема</i> ПРИВАТНІ ВІЙСЬКОВІ ТА ОХОРОННІ КОМПАНІЇ ЯК МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ.....	8
<i>М. М. Ігошин, А. В. Харченко</i> ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ООН ЯК ГАРАНТА МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ.....	16
<i>А. М. Кучук, Ю. С. Завгородня</i> МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ВІЙСЬКОВЕ ПРАВО: АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ.....	24
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО	
<i>О. С. Літошенко, А. А. Гусенко</i> ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: ВІД ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ ДО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО КРЕДИТУВАННЯ.....	30
ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	
<i>О. І. Кадикало</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	37
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	
<i>І. Г. Бурла</i> АДМІНІСТРАТИВНІ ОРГАНИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	43
<i>R. Yu. Ivanova</i> UNITED NATIONS POPULATION FUND (UNFPA) TARGETING UKRAINE: A COMPREHENSIVE ANALYSIS.....	50
<i>М. П. Ігнатенко</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОБЧИСЛЕННЯ СТРОКІВ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ АДМІНІСТРАТИВНОГО АРЕШТУ МАЙНА ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ.....	55
<i>Ф. Ф. Маймур</i> ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	61
<i>V. V. Olashyn</i> FUTURE OF ADMINISTRATIVE JUSTICE IN UKRAINE: STRATEGY FOR INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE.....	68
<i>А. І. Омельченко</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ПІДВODНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.....	75
<i>В. М. Омельчук</i> УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДЕРЖАВІ.....	86
<i>Т. О. Рекуненко</i> ЗАХОДИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИПИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ГАЛУЗІ ФІНАНСІВ.....	92
<i>І. В. Рошия</i> ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКУПІВЛІ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ).....	99
<i>С. С. Соха</i> ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВПЛИВУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	109
<i>М. Г. Цховребова</i> УРАХУВАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ЯК ОДИН ІЗ КРИТЕРІЇВ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ПОЗИЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНИХ СПОРАХ В УКРАЇНІ.....	117
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	
<i>Ю. В. Суржик</i> ЩОДО ПРОБЛЕМИ ПОСИЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА МАРОДЕРСТВО В КОНТЕКСТІ ПРАВОМІРНОСТІ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	124
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	
<i>В. О. Романов</i> АНАЛІЗ ПРАВОВИХ ЗАСАД ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ОГЛЯДУ МОБІЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ.....	133
МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	
<i>І. В. Бовсунівська, Г. П. Нестеренко</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	139

<i>В. А. Боклаг, А. В. Мерзляк, Д. С. Скрябіна</i> КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В УКРАЇНІ.....	146
<i>Ю. М. Дзюрах, А. А. Амізян</i> ОЦІНЮВАННЯ ТА АНАЛІЗУВАННЯ РИЗИКІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	153
<i>К. В. Палагнюк</i> ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В КАДРОВІЙ ПОЛІТИЦІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	162
<i>М. М. Разумей, Г. Ю. Разумей, С. А. Казанцев</i> КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПРОФІЛЮВАННЯ МИТНИХ РИЗИКІВ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....	170
<i>Т. С. Яровой</i> ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	176
РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ	
<i>О. А. Кавилін</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	183
ПУБЛІЧНА СЛУЖБА	
<i>М. О. Лазор</i> ПЕРІОДИЗАЦІЯ СТАНОВЛЕННЯ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК САМОСТІЙНОГО ВИДУ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.....	192
<i>С. М. Швидюк</i> АДАПТАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄС У КОНТЕКСТІ НАБЛИЖЕННЯ ДО ВІДКРИТТЯ ПЕРЕГОВОРНИХ КЛАСТЕРІВ.....	199
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	
<i>О. О. Белогубова</i> РОЛЬ ДИПЛОМАТИЧНОГО ПРАВА В РЕГУЛЮВАННІ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ І КРИЗ.....	210
<i>В. В. Гурін</i> ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ.....	215
<i>О. В. Щербанюк, О. В. Меленко</i> ПОСИЛЕНИЙ ЗАХИСТ СВОБОДИ ПОЛІТИЧНОГО ВИРАЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	222
<i>А. В. Кузняк</i> НАДМІРНИЙ ФОРМАЛІЗМ У АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ В ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	228
<i>Д. В. Лісниченко</i> ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ З МЕДІА ТА ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ (OSINT) У ПРОЦЕСІ ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ.....	234
<i>О. І. Воронкова</i> ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯК СКЛАДОВА МОДЕЛІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЮ СФЕРОЮ УКРАЇНИ.....	240
<i>Т. М. Слінько</i> ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ СВОБОДИ ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ В ОСНОВНОМУ ЗАКОНІ УКРАЇНИ.....	252
<i>А. В. Стрельников</i> ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ ПАТРОНАТНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....	258
<i>В. В. Рябушин</i> ОБ'ЄКТ ПРАВОВИХ ВІДНОСИН ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯМ В УКРАЇНІ.....	266
<i>П. С. Іваніцький</i> ІНТЕРНЕТ-ШАХРАЙСТВО: ЗАГРОЗИ ПРАВАМ ЛЮДИНИ ТА МЕХАНІЗМИ ЇХНЬОГО ЗАХИСТУ.....	274
<i>Ю. М. Бисага, В. В. Гомонай, Л. Б. Васильчук</i> КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: МЕХАНІЗМ ВЕДЕННЯ ЗОВНІШНІХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ.....	279
<i>О. М. Бойко</i> ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	285
<i>Н. П. Новак, Є. В. Сердюк</i> ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ.....	290
<i>А. М. Юрченко</i> ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ.....	296
<i>П. К. Реверук</i> ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	305
<i>А. Ю. Бадида</i> НОРМАТИВІЗМ ЯК НАУКОВИЙ ПІДХІД: ФРАНЦУЗЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ.....	311
<i>К. В. Муравйов, В. О. Заросило, В. О. Вацюк</i> ФОРМУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДУ ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ.....	317
<i>Л. Л. Яворська</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРЕВЕНТИВНИХ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	324
<i>В. С. Михайлюк</i> СЛУЖБОВЕ ВІДРЯДЖЕННЯ ЯК ІНСТИТУТ СЛУЖБОВОГО ПРАВА: ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА УНОРМУВАННЯ.....	332
<i>М. А. Терела</i> ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ І ЦИФРОВИЙ ПРОСТІР: НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	340

О. В. Лещенко СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ ЮРИДИЧНИХ ПОМИЛОК, ЮРИДИЧНИХ ДЕФЕКТІВ ТА ІНШИХ ВИДІВ СУМІЖНИХ ТЕРМІНІВ.....	346
Т. А. Латковська, А. В. Марущак ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ: РИЗИКИ В КОНТЕКСТІ КІБЕРБЕЗПЕКИ.....	355
М. О. Черниш ТИПОЛОГІЯ ОСІБ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ.....	362
Н. А. Родрігес ЩОДО ПРАВА НА ЗВІЛЬНЕННЯ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗВІЛЬНЕННЯМ З ПОЛОНУ.....	368
А. Ю. Бойчук НЕЗАЛЕЖНІСТЬ СУДОВОЇ ВЛАДИ ЯК ПРИНЦИП СУДОЧИНСТВА.....	374
П. В. Хотенець, І. Л. Невзоров, В. В. Лазарєв ПИТАННЯ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ В ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ТА ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	381
С. В. Логвиненко МІЖВІДОМЧА КООРДИНАЦІЯ У СФЕРІ ГІБРИДНОЇ БЕЗПЕКИ: КРАЩІ ПРАКТИКИ.....	388
В. М. Перунін КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ УПРАВЛІнь БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ.....	394
І. І. Ємельянова МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ ЗМІСТ.....	402
М. О. Ковальчук ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В СИСТЕМІ ГАРАНТІЇ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ.....	407
Т. Г. Цибулін МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	415
В. Ю. Стельмах АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ ПРАВА НА УЧАСТЬ У ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	423
М. Б. Стиранка ЦИФРОВЕ ПРАВО ЯК КОМПЛЕКСНА ГАЛУЗЬ ПРАВА.....	429
О. О. Колесник НОРМАТИВНО-ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ КІБЕРБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	437
Т. В. Нестеренко ОБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	446
В. В. Буга, Г. С. Буга ПРАВОВА ПРИРОДА АДМІНІСТРАТИВНОГО ДОГОВОРУ: ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ, НОРМАТИВНЕ ВИЗНАЧЕННЯ.....	452
П. С. Єпринцев, В. В. Бардачов ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ: СУЧАСНЕ БАЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	459
А. І. Кисько КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПІДТРИМАННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ.....	465
А. А. Суходольська ФУНКЦІЇ ПАРЛАМЕНТУ ТА РЕГЛАМЕНТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ.....	472
Ю. О. Загуменна ПАРЛАМЕНТАРИЗМ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ДИСКУРС.....	481
С. В. Обшалов ТАКТИКА ДОПИТУ СУБ'ЄКТА ПІДВИЩЕНОГО ЗЛОЧИННОГО ВПЛИВУ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ.....	492
В. О. Стещенко МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ НАФТИ І НАФТОПРОДУКТІВ.....	498
Р. О. Кушніренко СВІТОВИЙ ДОСВІД ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ: ЧОГО УКРАЇНА МОЖЕ НАВЧИТИСЯ У ПОЛІЦІЇ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ?.....	504
О. О. Бутник МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРОСТ.....	509
Ю. П. Харченко, О. Г. Осипенко ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР УКРАЇНИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ІМІДЖУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТУРБУЛЕНТНОСТЕЙ (ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ).....	516
І. М. Олійченко, М. Ю. Дітковська ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ.....	522
О. М. Руденко, Н. С. Подвірна ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГУЛЯТОРНИХ МЕХАНІЗМІВ У СФЕРІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	534
О. М. Грубляк МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	539
Л. М. Новак-Каляєва, О. Л. Сторожук, Н. І. Березовська СТАЛІЙ РОЗВИТОК, ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ (НА ПРИКЛАДІ КЕЙСІВ ДЕРЖАВ АЛЬЯНСУ «П'ЯТЬ ОЧЕЙ»).....	544
Н. В. Красківська ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ.....	552
В. П. Сичевський АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОВІДНОСИНИ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ: ЗМІСТ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	561

CONTENTS

CONSTITUTIONAL LAW; MUNICIPAL LAW; INTERNATIONAL LAW

<i>Gradetskyi A., Gradetska N., Yarema V.</i> PRIVATE MILITARY AND SECURITY COMPANIES AS AN INTERNATIONAL LOW ISSUE IN MODERN REALITIES.....	8
<i>Igoshin M., Kharchenko A.</i> HISTORICAL BACKGROUND AND EVOLUTION OF THE UN'S ACTIVITIES AS A GUARANTOR OF INTERNATIONAL SECURITY.....	16
<i>Kuchuk A., Zavhorodnia Yu.</i> INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW AND NATIONAL MILITARY LAW: ASPECTS OF INTERACTION....	24

ENVIRONMENTAL LAW

<i>Litoshenko O., Husenko A.</i> LEGAL ASPECTS OF REFORMING UKRAINE'S AGRICULTURAL POLICY: FROM LAND REFORM TO REGULATION OF AGRICULTURAL LENDING.....	30
--	----

LABOR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

<i>Kadykalo O.</i> PECULIARITIES OF LEGAL REGULATION OF LABOR RELATIONS UNDER MARTIAL LAW.....	37
--	----

ADMINISTRATIVE LAW AND PROCESS; FINANCE LAW; INFORMATION LAW

<i>Burla I.</i> ADMINISTRATIVE BODIES IN THE FIELD OF PUBLIC ADMINISTRATION OF HOUSING CONSTRUCTION IN UKRAINE.....	43
<i>Ivanova R. Yu.</i> UNITED NATIONS POPULATION FUND (UNFPA) TARGETING UKRAINE: A COMPREHENSIVE ANALYSIS.....	50
<i>Ihnatenko M.</i> SOME ISSUES OF CALCULATING TERMS ON APPLYING ADMINISTRATIVE SEIZURE OF TAXPAYER'S PROPERTY.....	55
<i>Maimur F.</i> THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE ADMINISTRATION OF JUSTICE: PROBLEMS AND PROSPECTS.....	61
<i>Olashyn V.</i> FUTURE OF ADMINISTRATIVE JUSTICE IN UKRAINE: STRATEGY FOR INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE.....	68
<i>Omelchenko A.</i> SOME ISSUES OF LEGAL REGIME OF UNDERWATER CULTURAL HERITAGE.....	75
<i>Omelchuk V.</i> IMPROVEMENT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SECURITY OF CORPORATE RIGHTS BELONGING TO THE STATE.....	86
<i>Rekunen T.</i> ADMINISTRATIVE MEASURES FOR THE TERMINATION OF OFFENCES IN THE FINANCIAL INDUSTRY....	92
<i>Roshiyan I.</i> ISSUE OF COMPLIANCE WITH THE PRINCIPLES OF PUBLIC PROCUREMENT IN WARTIME CONDITIONS (USING THE EXAMPLE OF ELECTRICITY PURCHASE).....	99
<i>Sokha S.</i> THEORETICAL AND ORGANIZATIONAL PRINCIPLES OF THE INFLUENCE OF CIVIL SOCIETY ON LOCAL SELF-GOVERNMENT IN UKRAINE: ANALYSIS AND PROSPECTS.....	109
<i>Tskhovrebova M.</i> CONSIDERATION OF FOREIGN JUDICIAL PRACTICE AS ONE OF THE CRITERIA FOR IMPROVING APPROACHES TO FORMING A LEGAL POSITION IN ADMINISTRATIVE CASES IN UKRAINE.....	117

CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; CRIMINAL EXECUTIVE LAW

<i>Surzhyk Yu.</i> THE PROBLEM OF STRENGTHENING CRIMINAL LIABILITY FOR LOOTING IN THE CONTEXT OF THE LEGALITY OF DEROGATION OF HUMAN RIGHTS IN CONDITIONS OF MARTIAL STATE.....	124
---	-----

CRIMINAL PROCESS AND CRIMINALISTICS; FORENSIC EXAMINATION; OPERATIONAL-SEARCH ACTIVITY

<i>Romanov V.</i> ANALYSIS OF THE LEGAL FRAMEWORK FOR THE EXAMINATION OF MOBILE DEVICES AND INFORMATION SYSTEMS.....	133
--	-----

MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION

<i>Bovsunivska I., Nesterenko H.</i> ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN PUBLIC ADMINISTRATION: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN ADMINISTRATIVE DECISION-MAKING	139
<i>Boklah V., Merzliak A., Skriabina D.</i> CORRUPTION RISKS IN THE PUBLIC MANAGEMENT SYSTEM OF LAND RESOURCES IN UKRAINE.....	146
<i>Dziurakh Yu., Amizian A.</i> ASSESSMENT AND ANALYSIS OF RISKS OF MEDICAL TOURISM STATE REGULATION IN UKRAINE.....	153
<i>Palahniuk K.</i> PREVENTION OF CORRUPTION IN THE PERSONNEL POLICY OF STATE BODIES IN THE FIELD OF HEALTHCARE.....	162
<i>Razumei M., Razumei H., Kazantsev S.</i> CONCEPTUALIZATION OF CUSTOMS RISK PROFILING IN PUBLIC ADMINISTRATION.....	170
<i>Yarovoi T.</i> FEATURES OF MODERN ENERGY POLICY IN THE SYSTEM OF ENSURING NATIONAL SECURITY: FOREIGN EXPERIENCE.....	176

REGIONAL GOVERNANCE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT

<i>Kavylin O.</i> PROBLEM ISSUES OF IMPLEMENTING PUBLIC CONTROL OVER THE ACTIVITIES OF STATE AUTHORITY BODIES AND LOCAL SELF-GOVERNMENT.....	183
--	-----

PUBLIC SERVICE

<i>Lazor M.</i> PERIODIZATION OF THE FORMATION OF SERVICE IN LOCAL GOVERNMENT BODIES AS AN INDEPENDENT TYPE OF PUBLIC SERVICE.....	192
<i>Shvydiuk S.</i> ADAPTING UKRAINE'S PUBLIC ADMINISTRATION TO EU STANDARDS IN THE CONTEXT OF APPROACHING THE OPENING OF NEGOTIATING CLUSTERS.....	199

CURRENT ISSUES OF LEGAL SCIENCE AND PUBLIC ADMINISTRATION

<i>Belogubova O.</i> THE ROLE OF DIPLOMATIC LAW IN REGULATING INTERNATIONAL CONFLICTS AND CRISES.....	210
<i>Hurin V.</i> CONCEPT AND CLASSIFICATION OF CRIMINAL OFFENSES AGAINST PROPERTY.....	215
<i>Shcherbaniuk O., Melenko O.</i> ENHANCED PROTECTION OF FREEDOM OF POLITICAL EXPRESSION IN THE CONTEXT OF THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS.....	222
<i>Kuzniak A.</i> EXCESSIVE FORMALISM IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS IN THE PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS.....	228
<i>Lisnichenko D.</i> USE OF MEDIA AND OPEN SOURCE (OSINT) DATA IN THE PROCESS OF EVIDENCE IN CRIMINAL PROCEEDINGS.....	234
<i>Voronkova O.</i> SOURCES OF LAW AS A COMPONENT OF THE MODEL OF LEGAL SUPPORT FOR PUBLIC ADMINISTRATION OF THE INFORMATION SPHERE OF UKRAINE.....	240
<i>Slinko T.</i> IMPLEMENTATION OF EUROPEAN STANDARDS ON FREEDOM OF EXPRESSION IN THE CONSTITUTION OF UKRAINE.....	252
<i>Strelnykov A.</i> PECULIARITIES OF REGULATORY AND LEGAL REGULATION OF ANTI-CORRUPTION SUBJECTIVITY OF PATRONAGE EMPLOYEES.....	258
<i>Ryabushyn V. T.</i> THE OBJECT OF LEGAL RELATIONS IN FREIGHT TRANSPORTATION IN UKRAINE.....	266
<i>Ivanitskyi P.</i> INTERNET FRAUD: THREATS TO HUMAN RIGHTS AND MECHANISMS FOR THEIR PROTECTION.....	274
<i>Bysaha Yu., Homonai V., Vasylchuk L.</i> CONSTITUTIONAL AND LEGAL PRINCIPLES OF INTERNATIONAL COOPERATION OF STATE AUTHORITY BODIES AND LOCAL SELF-GOVERNMENT: MECHANISM OF CONDUCTING FOREIGN RELATIONS OF UKRAINE.....	279
<i>Boyko O.</i> FEATURES OF THE EUROPEAN UNION JUDICIAL SYSTEM.....	285
<i>Novak N. P., Serdiuk Ye. V.</i> PUBLIC ADMINISTRATION INSTRUMENTS FOR PREVENTING THE SHADOWING OF UKRAINE'S ECONOMY.....	290
<i>Yurchenko A. M.</i> PROBLEM ASPECTS OF IMPROVING INTERNAL CONTROL IN STATE AUTHORITY BODIES IN MODERN UKRAINE.....	296
<i>Reveruk P. K.</i> CONCEPTS AND FEATURES OF THE REGULATION OF ENSURING THE AVAILABILITY OF LEGAL AID FOR PERSONS WITH DISABILITIES.....	305
<i>Badyda A. Yu.</i> NORMATIVISM AS A SCIENTIFIC APPROACH: A FRENCH INTERPRETATION.....	311
<i>Muraviov K. V., Zarosylo V. O., Vatsiuk V. O.</i> FORMATION AND ORGANIZATION OF JURY COURT ACTIVITIES IN UKRAINE AT THE CURRENT STAGE OF JUDICIAL SYSTEM REFORM.....	317
<i>Yavorska L. L.</i> LEGAL FOUNDATIONS OF PREVENTION AND THE IMPLEMENTATION OF PREVENTIVE MEASURES IN THE SPHERE OF COMBATING DOMESTIC VIOLENCE.....	324
<i>Mykhailiuk V. S.</i> DUTY TRAVEL AS AN INSTITUTE OF LABOUR LAW: MAIN DIRECTIONS FOR IMPROVING RESEARCH AND REGULATION.....	332

<i>Terela M. A.</i> ELECTRONIC GOVERNANCE AND DIGITAL SPACE: DIRECTIONS OF DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	340
<i>Leshchenko O. V.</i> CORRELATION OF THE CONCEPTS OF LEGAL ERRORS, LEGAL DEFECTS AND OTHER TYPES OF RELATED TERMS.....	346
<i>Latkovska T. A., Marushak A. V.</i> INTEGRATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE INTO THE ACTIVITIES OF LAW ENFORCEMENT BODIES: RISKS IN THE CONTEXT OF CYBERSECURITY	355
<i>Chernysh M. O.</i> TYPOLOGY OF INDIVIDUALS WHO COMMIT CRIMINAL OFFENCES AGAINST THE ENVIRONMENT.....	362
<i>Rodrihes N. A.</i> ON THE RIGHT TO DISMISSAL FROM MILITARY SERVICE IN CONNECTION WITH RELEASE FROM CAPTIVITY.....	368
<i>Boichuk A. Yu.</i> INDEPENDENCE OF THE JUDICIARY AS A PRINCIPLE OF JUSTICE.....	374
<i>Khotenets P. V., Nevzorov I. L., Lazariev V. V.</i> ISSUES OF ACCESS TO JUSTICE IN THE LEGAL POSITIONS OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE AND THE SUPREME COURT.....	381
<i>Logvynenko S. V.</i> INTERAGENCY COORDINATION IN HYBRID SECURITY: BEST PRACTICES.....	388
<i>Perunin V. M.</i> CRITERIA FOR EVALUATING THE ACTIVITIES OF TERRITORIAL DEPARTMENTS OF THE BUREAU OF ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE IN RELATION TO PREVENTING OFFENSES IN THE SPHERE OF FUNCTIONING OF THE ECONOMY.....	394
<i>Yemelianova I. I.</i> MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE AS A CENTRAL BODY OF EXECUTIVE POWER: ADMINISTRATIVE AND LEGAL CONTENT.....	402
<i>Kovalchuk M. O.</i> PROPOSALS FOR IMPROVING NATIONAL LEGISLATION IN THE SYSTEM OF GUARANTEES FOR THE EXERCISE OF LAND RIGHTS IN UKRAINE.....	407
<i>Tsybulin T. H.</i> MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE AS A SUBJECT OF INFORMATION ACTIVITY.....	415
<i>Stelmakh V. Yu.</i> ADMINISTRATIVE PROCEDURES AS AN ELEMENT OF THE MECHANISM FOR ENSURING THE EXERCISE OF THE RIGHT OF CITIZENS OF UKRAINE TO PARTICIPATE IN THE DECISION-MAKING PROCESS IN THE SPHERE OF ENVIRONMENTAL PROTECTION.....	423
<i>Styranka M. B.</i> DIGITAL LAW AS A COMPLEX BRANCH OF LAW.....	429
<i>Kolesnyk O. O.</i> REGULATORY AND INSTITUTIONAL PRINCIPLES OF FORMING THE NATIONAL CYBERSECURITY SYSTEM OF UKRAINE.....	437
<i>Nesterenko T. V.</i> OBJECTIVE FEATURES OF DOMESTIC VIOLENCE.....	446
<i>Buha V. V., Buha H. S.</i> LEGAL NATURE OF THE ADMINISTRATIVE CONTRACT: DOCTRINAL APPROACHES, NORMATIVE DEFINITION.....	452
<i>Yepryntsev P. S., Bardachov V. V.</i> FEATURES OF CRIMINAL LIABILITY OF MINORS: MODERN VISION AND PROBLEMS OF IMPROVEMENT.....	459
<i>Kysko A. I.</i> CONCEPTUAL PRINCIPLES OF FORMATION AND IMPLEMENTATION OF STATE POLICY IN THE SPHERE OF MAINTAINING PUBLIC SECURITY AND ORDER.....	465
<i>Sukhodolska A. A.</i> FUNCTIONS OF PARLIAMENT AND THE RULES OF PROCEDURE OF THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE.....	472
<i>Zahumenna Yu. O.</i> PARLIAMENTARISM AND NATIONAL SECURITY: A THEORETICAL AND LEGAL DISCOURSE.....	481
<i>Obshalov S. V.</i> TACTICS OF INTERROGATION OF A SUBJECT OF INCREASED CRIMINAL INFLUENCE IN PENAL INSTITUTIONS	492
<i>Steshenko V. O.</i> INTERNATIONAL LEGAL PRINCIPLES OF THE FUNCTIONING OF THE OIL AND PETROLEUM PRODUCTS MARKET	498
<i>Kushnirenko R. O.</i> GLOBAL EXPERIENCE OF FIREARMS TRAINING: WHAT CAN UKRAINE LEARN FROM THE UNITED STATES OF AMERICA POLICE?.....	504
<i>Butnyk O. O.</i> MECHANISMS AND TOOLS FOR PROVIDING INFORMATION AND COMMUNICATION SUPPORT FOR THE ACTIVITIES OF HEADMEN.....	509
<i>Kharchenko Yu. P., Osypenko O. H.</i> THE EUROPEAN INTEGRATION VECTOR OF UKRAINE AS A DETERMINANT OF THE MODERNIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION AND THE FORMATION OF THE NATIONAL IMAGE IN THE CONDITIONS OF GLOBAL TURBULENCE (MILITARY CHALLENGES).....	516
<i>Oliychenko I. M., Ditkovska M. Yu.</i> STATE POLICY OF DEMOCRATISATION OF UKRAINIAN SOCIETY IN THE CONDITIONS OF WAR AND POST-WAR RECONSTRUCTION.....	522
<i>Rudenko O. M., Podvirna N. S.</i> DIGITAL TOOLS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF REGULATORY MECHANISMS IN THE SPHERE OF HOUSING AND COMMUNAL SERVICES.....	534
<i>Hrubliak O. M.</i> MECHANISMS OF STATE REGULATION IN THE SPHERE OF HOUSING AND COMMUNAL SERVICES.....	539
<i>Novak-Kalyayeva L. M., Storozhuk O. N., Berezovska N. I.</i> SUSTAINABLE DEVELOPMENT, STATE-BUILDING AND NATIONAL SECURITY IN THE CONTEXT OF GLOBAL CRISES (USING THE EXAMPLE OF THE FIVE EYES ALLIANCE COUNTRIES).....	544
<i>Kraskivska N. V.</i> THEORETICAL AMBUSH FORMATION MECHANISM OF STATE ADMINISTRATION TERRITORIAL ROZVI.....	552
<i>Sychevsky V. P.</i> ADMINISTRATIVE LEGAL RELATIONS IN THE SPHERE OF URBAN PLANNING: CONTENT, FEATURES AND TRANSFORMATION IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE.....	561

УДК 343

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.1.32>

Д. В. Лісніченко

доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
Одеського державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ З МЕДІА ТА ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ (OSINT) У ПРОЦЕСІ ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

У статті здійснено комплексне дослідження теоретико-правових та практико-орієнтованих засад використання інформації, отриманої з відкритих джерел (Open Source Intelligence – OSINT), а також матеріалів, поширених засобами масової інформації, у процесі доказування в кримінальному провадженні. Аналіз проводиться з урахуванням безпрецедентних викликів, пов'язаних із триваючою повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України, яка суттєво ускладнює можливість застосування традиційних методів збору доказів у зонах бойових дій, на тимчасово окупованих територіях та в умовах обмеженого доступу слідчих органів до місць вчинення злочинів.

У цьому контексті особливе значення набувають альтернативні джерела доказової інформації – публікації в медіа, відеозаписи очевидців, цифрові зображення, супутникові знімки, результати журналістських розслідувань, інформація з соціальних мереж, блогів тощо. У статті аргументовано, що зазначені категорії джерел, за умови їх ретельної перевірки, верифікації на предмет автентичності та достовірності, а також належної процесуальної легалізації, можуть бути повноцінно інтегровані у процес доказування як докази, що володіють криміналістичною значущістю та високою інформаційною цінністю.

Автор приділяє особливу увагу аналізу норм чинного Кримінального процесуального кодексу України, у якому на сьогодні відсутні спеціальні положення щодо визнання OSINT-матеріалів як окремого виду доказів. Це, у свою чергу, актуалізує потребу в нормативному врегулюванні механізмів їх імплементації до процесуального простору через вже наявні інститути – документи, висновки експертів, протоколи слідчих дій тощо.

Окремо розглянуто позитивний досвід міжнародних недержавних організацій, зокрема таких як Bellingcat, Amnesty International, Human Rights Watch, які активно застосовують OSINT-підходи у розслідуванні воєнних злочинів та масових порушень прав людини. Результати їхньої діяльності доводять, що недержавні суб'єкти можуть виступати ефективними джерелами доказової інформації, здатними доповнювати або ініціювати офіційні кримінальні розслідування.

У підсумку сформульовано висновок про необхідність розроблення та запровадження в національне кримінальне процесуальне законодавство спеціалізованих норм, які б чітко визначали критерії допустимості, порядок фіксації, зберігання та автентифікації OSINT-даних. Зокрема, йдеться про встановлення вимог до підтвердження достовірності джерела інформації, дотримання принципу «ланцюга безперервного володіння» (chain of custody), а також застосування технічних інструментів для захисту від можливих маніпуляцій, фальсифікацій або цифрового втручання.

Ключові слова: OSINT, відкриті джерела, кримінальне провадження, доказування, цифрові докази, журналістське розслідування, воєнні злочини, медіа, засоби масової інформації.

Актуальність теми роботи. Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України, розпочата

24 лютого 2022 року, характеризується системним та широкомасштабним вчиненням воєнних злочинів та злочинів

проти людяності. Безпрецедентний обсяг цих діянь, а також обмежений доступ до тимчасово окупованих територій та зон активних бойових дій, створюють значні перешкоди для традиційних методів збору доказів та проведення слідчих дій.

У цих виняткових обставинах критично важливого значення набувають альтернативні джерела інформації. Зокрема, дані з відкритих джерел (OSINT – Open Source Intelligence) та матеріали, що поширюються у медіа, журналістські розслідування, відіграють ключову роль у документуванні та фіксації злочинів.

Фотографії, відеозаписи, супутникові знімки та свідчення очевидців, опубліковані у соціальних мережах та засобах масової інформації, стали потужним інструментом для фіксації злочинів у режимі реального часу.

Засоби масової інформації посідають центральне місце у механізмі реалізації основоположних прав і свобод людини, гарантованих Конституцією України, зокрема права на свободу думки й слова, а також права на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Крім того, ЗМІ виступають ключовим інструментом забезпечення реалізації законодавчо закріпленого права на доступ до публічної інформації. У межах кримінального провадження засоби масової інформації виконують важливу функцію у втіленні принципів публічності та гласності, що є невід'ємними складовими демократичної моделі кримінальної юстиції.

Повідомлення, що з'являються у ЗМІ, нерідко стають джерелом первинної інформації щодо наявності ознак кримінальних правопорушень, а також підставою для ініціювання досудового розслідування. У ряді випадків журналісти у процесі проведення власних розслідувань здобувають криміналістично значущу інформацію, яка може становити цінність для слідчих органів і бути використаною в межах кримінального провадження. Таким чином, діяльність журналістів і функціонування ЗМІ відіграють помітну роль у формуванні сучасного інформаційно-правового простору, виявленні фактів суспільно небезпечних діянь і підвищенні рівня правосвідомості громадськості.

Проте, використання цих матеріалів у формальному процесі доказування є складним завданням. Це вимагає розв'язання низки теоретичних та практичних проблем, що стосуються їхнього пошуку, верифікації (встановлення достовірності та автентичності) та процесуальної легалізації (надання їм юридичної сили та допустимості як доказів у судовому процесі). Ефективна інтеграція даних OSINT та медіаматеріалів у систему правосуддя є необхідною для забезпечення відповідальності за вчинені злочини та відновлення справедливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання використання інформації від громадських організацій, засобів масової інформації в кримінальному провадженні досліджували такі вчені, як О. М. Бандурка, В. П. Бахін, В. Г. Гончаренко, І. В. Гора, А. В. Даніель, Є. В. Зозуля, М. В. Салтевський, В. М. Сущенко, В. Ю. Щепітько та інші.

В той же час швидкий розвиток інформаційних технологій, соціальні виклики, еволюція громадянського суспільства та засобів масової інформації, потребує постійного вивчення та вдосконалення механізмів використання інформації з медіа, та недержавних організацій при розслідуванні кримінальних проваджень.

Метою статті є комплексний аналіз проблем та перспектив використання даних з медіа та відкритих джерел у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Виклад основного матеріалу. Проблематика цифрових доказів активно досліджується в українській та зарубіжній правовій науці. Водночас специфіка використання саме OSINT-даних у провадженнях щодо воєнних злочинів є відносно новою сферою досліджень. Вагомий внесок у розвиток методології OSINT-розслідувань зробили такі міжнародні організації, як Bellingcat, та ініціативи на кшталт Berkeley Protocol on Digital Open Source Investigations.

Однак питання імплементації цих методик у національну кримінально-процесуальну доктрину та практику залишається недостатньо вивченим.

Сучасний світ перебуває на порозі докорінної трансформації інформацій-

ного простору, яка за своїм масштабом та впливом на суспільство може бути зіставлена з фундаментальними соціоісторичними революціями. Цей процес зумовлює тектонічні зсуви у соціальній структурі, що переформатовують парадигми доступу до інформації та, як наслідок, механізми здійснення аналітичної діяльності та проведення розслідувань.

Ключовою ознакою цих змін є фундаментальна зміна парадигми доступу до інформації. Процеси демократизації та інформатизації суспільства призвели до безпрецедентного розширення інформаційного поля. Це виявляється у зростаючій доступності відкритих реєстрів, баз даних та архівів, які раніше були обмеженими або виключно державними ресурсами. Завдяки технологічному прогресу та глобальній цифровізації, величезні масиви даних стали доступними для широкого кола суб'єктів, що сприяє формуванню більш відкритого та прозорого інформаційного середовища.

Найважливішим наслідком цієї трансформації є ерозія монополії держави на аналітичну діяльність та проведення розслідувань. Історично, держава володіла майже ексклюзивним доступом до значного обсягу особистої, конфіденційної та стратегічно важливої інформації, надаючи її лише своїм уповноваженим представникам. Ця монополія на інформацію була основою її домінуючої ролі у формуванні суспільної думки, здійсненні контролю та проведенні розслідувань.

Проте, з розвитком науково-технічного прогресу та становленням інформаційного суспільства, у вільному доступі з'явилися колосальні масиви даних. Ці дані, зібрані з різних джерел, включаючи публічні реєстри, наукові публікації, корпоративні звіти, соціальні мережі та геопросторові дані, тепер можуть слугувати основою для глибокої аналітичної діяльності будь-якої зацікавленої особи, незалежно від її зв'язку з державними інституціями.

Хоча інститут приватних детективів існував і раніше, їхня діяльність значною мірою базувалася на неформальних зв'язках з колишніми співробітниками правоохоронних органів та обмеженому доступі до державної інформації. Сучасний етап

відрізняється становленням якісно нового, незалежного елементу громадянського суспільства. Цей елемент, представлений широким спектром недержавних організацій, журналістів-розслідувачів, аналітичних центрів та активістів, відіграє роль своєрідного наглядача (watchdog) за діяльністю влади.

Їхня здатність до самостійного збору, обробки та аналізу інформації, зокрема з використанням методологій Open Source Intelligence (OSINT), дозволяє їм виявляти факти корупції, порушень прав людини, неправомірних дій та інших зловживань, як всередині національних кордонів, так і на міжнародному рівні. Таким чином, відбувається демократизація контролю над владою, що сприяє підвищенню прозорості, підзвітності та ефективності державного управління. Ця трансформація є критично важливою для розвитку громадянського суспільства та становлення зрілих демократичних інститутів.

Недержавні структури, що здійснюють розслідування злочинів, можуть виконувати важливу роль у забезпеченні правосуддя та обліку злочинів. Деякі світові приклади недержавних структур, що здійснюють розслідування злочинів, включають такі організації:

1. Міжнародний кримінальний суд (МКС): Це міжнародний суд, що має компетенцію розглядати тяжкі злочини, такі як воєнні злочини, злочини проти людяності та злочини агресії. МКС має незалежний статус і розслідує злочини незалежно від державних структур [7].

2. Human Rights Watch (HRW): Ця недержавна організація з прав людини займається документуванням порушень прав людини по всьому світу, включаючи злочини. HRW проводить розслідування, збирає свідчення та докази, щоб привернути увагу до порушень та сприяти їх зупиненню [2].

3. Amnesty International: Ця міжнародна недержавна організація також займається документуванням злочинів і порушень прав людини. Вона веде розслідування, збирає свідчення, публікує звіти та звертається до урядів та міжнародних організацій з вимогою забезпечення справедливості [1].

4. International Crisis Group (ICG): Ця недержавна організація спеціалізується на аналізі конфліктів та розробці політичних рішень. ICG веде дослідження і розслідування злочинів, що відбуваються в контексті конфліктів, з метою забезпечення миру та безпеки [3].

5. Багато місцевих та національних громадських організацій, журналістських розслідувань та некомерційних медіа також здійснюють розслідування злочинів, особливо в ситуаціях, де державні структури не забезпечують належного обліку злочинів або не можуть гарантувати незалежне розслідування.

Важливо відзначити, що діяльність недержавних структур у сфері розслідування злочинів може мати різні правові обмеження і вимоги, залежно від країни та їх правової системи. Однак їхні зусилля можуть сприяти прозорості, привертанню уваги до порушень і тиску на відповідальні структури для забезпечення справедливості та покарання винних.

Журналістське розслідування є значущим і поширеним жанром журналістської творчості, що відіграє важливу роль у системі суспільного контролю. Прикметно, що значна частина таких матеріалів спрямована на викриття та висвітлення ознак кримінально караних діянь. Цей аспект зумовлює тісний взаємозв'язок журналістики з правовою сферою, зокрема з криміналістикою та кримінальним процесуальним правом.

В. М. Сущенко, аналізуючи діяльність з поширення специфічної інформації на перетині цих дисциплін, визначає журналістське розслідування як професійну діяльність журналіста (кореспондента), що здійснюється за дорученням засобів масової інформації або з власної ініціативи. Ця діяльність передбачає цілеспрямований збір інформації щодо конкретної події, пов'язаної з протиправною поведінкою окремих осіб, а також умов, обставин, учасників та свідків такої поведінки. Ключовими принципами цієї діяльності є дотримання чинного законодавства України та норм професійної журналістської етики.

Метою журналістського розслідування є своєчасне та добросовісне інформування суспільства, а також надання інформацій-

ної допомоги органам досудового слідства у розслідуванні відповідної події. Кінцевою метою такої взаємодії є публічний захист конституційних прав та інтересів людини і громадянина [8].

Таким чином, журналістське розслідування, виступає не лише як інструмент медійної діяльності, а й як важливий елемент громадського контролю, що сприяє встановленню справедливості та підтримці правопорядку шляхом виявлення та публічного оприлюднення фактів, що мають ознаки кримінальних правопорушень.

У науковій літературі справедливо підкреслюється, зокрема М. С. Городецькою, що для ініціювання кримінального провадження достатнім є мінімальний поріг обґрунтованості – первинна (або фактична) підозра щодо ймовірного вчинення кримінального правопорушення. Такий рівень підозри, як правило, ґрунтується на наявності ознак, які лише свідчать про можливість протиправної [4].

Відповідно до ч.1 статті 214 КПК підставою для внесення відомостей до ЄРДР серед інших є самостійне виявлення ознак уповноваженою особою [6].

Тобто інформацію ЗМІ про ознаки кримінального правопорушення уповноважені особи можуть отримати під час ознайомлення з відповідними публікаціями чи внаслідок звернення журналістів до правоохоронців із повідомленнями про виявлені ними факти вчинення кримінально караних діянь [5].

Головним викликом для використання OSINT-даних під час досудового розслідування та суді є доведення їхньої надійності. Цифрова інформація вразлива до маніпуляцій, підробок (deepfakes) та дезінформації. Тому кожен матеріал потребує ретельної перевірки, яка зазвичай включає три основні етапи:

- верифікація джерела;
- верифікація місця (геолокація);
- верифікація часу (хронолокація).

Ще однією проблемою є забезпечення «ланцюга безперервного володіння» (chain of custody). Органам досудового розслідування необхідно довести, що файл, представлений у суді, є тим самим файлом, що був виявлений у відкритому

джерелі, і що до нього не вносилися зміни. Для цього використовуються криптографічні методи, зокрема хешування файлів (створення унікального цифрового відбитка, напр., SHA-256), що дозволяє зафіксувати його стан на момент виявлення.

Кримінальний процесуальний кодекс України не містить окремого виду доказів як «дані з відкритих джерел». Тому їх процесуальна легалізація відбувається через існуючі інститути:

– Як документ (§ 2 ст. 99 КПК України): Матеріал може бути визнаний документом, якщо він містить зафіксовані відомості. На практиці це оформлюється протоколом огляду вебсайту/сторінки в соціальній мережі, до якого долучаються роздруковки, скріншоти або файли, збережені на оптичний диск [6].

– Як частина висновку експерта: Судово-технічна експертиза може дослідити відеофайл на предмет монтажу, а портретна експертиза – ідентифікувати особу.

Висновки. Використання даних з відкритих джерел та матеріалів засобів масової інформації в умовах збройного конфлікту набуває особливої актуальності як альтернативне джерело доказової інформації, що дозволяє частково компенсувати обмеження доступу до традиційних слідчих інструментів на тимчасово окупованих територіях. Особливої уваги потребує вдосконалення процедурної легалізації таких матеріалів у рамках чинного кримінального процесуального законодавства. Доцільним видається нормативне закріплення окремих положень щодо специфіки збору, верифікації та документування інформації з відкритих джерел, а також встановлення процесуальних гарантій збереження її цілісності та «ланцюга безперервного володіння».

Водночас журналістські розслідування та діяльність недержавних організацій виступають важливими суб'єктами у виявленні суспільно небезпечних діянь та забезпеченні публічного контролю за

діяльністю органів влади. Їх інтеграція в доказовий процес має відбуватись на основі збалансованого підходу, що забезпечує з одного боку – дотримання прав людини, з іншого – ефективність кримінального переслідування.

Таким чином, розвиток нормативної та методичної бази щодо використання OSINT-інформації у кримінальному процесі є необхідною умовою зміцнення принципів відкритості, підзвітності та верховенства права у сфері кримінальної юстиції

Список використаної літератури:

1. Amnesty International URL: <https://www.amnesty.org/en/>
2. Human Rights Watch (HRW) URL: <https://www.hrw.org/>
3. International Crisis Group (ICG) URL: <https://www.crisisgroup.org/>
4. Городецька, М. С. (2021). Застосування стандартів доказування у кримінальному провадженні [Application of evidence standards in criminal proceedings]. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*, 2(2), 67–74.
5. Коваленко А.В. Взаємодія органів досудового розслідування із засобами масової інформації під час збирання, дослідження та використання доказів у кримінальному провадженні. *Криміналістичний вісник*. 2022. № 2(38). URL: <https://visnyk.dndekc.mvs.gov.ua/index.php/visnyk/article/view/186>
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. №4651-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17>
7. Міжнародний кримінальний суд (МКС) URL: <https://www.icc-cpi.int/>
8. Сущенко В. М. (2011). Журналістське розслідування правопорушень: загальна характеристика та поняття з точки зору правознавства. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*, 116. 26–29. http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2614/Sushchenko_Zhurnalistske_rozsliduvannia_prapoporushen.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lisnichenko D. Use of media and open source (osint) data in the process of evidence in criminal proceedings

The article presents a comprehensive study of the theoretical, legal and practice-oriented principles of using information obtained from open sources (Open Source Intelligence – OSINT), as well as materials disseminated by the media, in the process of providing evidence in criminal proceedings. The analysis is carried out taking into account the unprecedented challenges associated with the ongoing full-scale armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, which significantly complicates the possibility of using traditional methods of collecting evidence in combat zones, in temporarily occupied territories and in conditions of limited access of investigative bodies to crime scenes. In this context, alternative sources of evidentiary information are of particular importance – publications in the media, eyewitness videos, digital images, satellite images, results of journalistic investigations, information from social networks, blogs, etc. The article argues that the specified categories of sources, subject to their thorough verification, verification for authenticity and reliability, as well as proper procedural legalization, can be fully integrated into the process of proving as evidence that has forensic significance and high information value.

The author pays special attention to the analysis of the norms of the current Criminal Procedure Code of Ukraine, which currently lacks special provisions on the recognition of OSINT materials as a separate type of evidence. This, in turn, actualizes the need for regulatory regulation of the mechanisms for their implementation in the procedural space through existing institutions - documents, expert opinions, protocols of investigative actions, etc.

The positive experience of international non-governmental organizations, in particular such as Bellingcat, Amnesty International, Human Rights Watch, which actively apply OSINT approaches in the investigation of war crimes and mass violations of human rights, is separately considered. The results of their activities prove that non-state actors can act as effective sources of evidentiary information, capable of supplementing or initiating official criminal investigations.

As a result, a conclusion was formulated on the need to develop and introduce specialized norms into national criminal procedural legislation that would clearly define the criteria for admissibility, the procedure for recording, storing and authenticating OSINT data. In particular, this concerns the establishment of requirements for confirming the reliability of the source of information, compliance with the principle of «chain of custody», as well as the use of technical tools to protect against possible manipulation, falsification or digital interference.

Key words: OSINT, open sources, criminal proceedings, evidence, digital evidence, journalistic investigation, war crimes, media, mass media.

